

191. araua

Artelanen izenak. Historiaurreko eta Antzinaroko artelanen izenak

(Euskaltzaindiak 2018ko azaroaren 23an, Donostian, eta 2019ko uztailaren 19an, Bilbon, onartua)

Arauaren zergatia

Euskaltzaindiaren Hiztegiaren arabera, hau da artea:

- **arte.** Gauza ederrak sortzea helburutzat duen giza jardunbidea; musika, pintura, arkitektura eta kideko lanen (literaturazkoak izan ezik) sorketa.

Eta hau da *artelana*:

- **artelan** iz. Arte alorrean onduriko lana.

Munduko artelanak euskaraz adierazteko orduan, zalantzak izaten dira batzuetan: zer euskaratu behar den eta zer ez, nola euskaratu, letra larriak noiz erabili, letra etzanak erabili edo ez...

Euskaltzaindiak ez du orain arte arlo hori berariaz landu, baina euskarazko testuetan, hedabideetan, eskola-liburu eta entziklopedietan eta literaturan sarri erabiltzen dira, eta euskarazko estilo-liburuetan ere badira hainbat irizpide. Testu horietan guztietan nolabaiteko batasuna ageri da; beraz, arautugabea izanik ere ez zen euskararentzat arlo landugabea, zorionez. Lan honetan, munduko artelanak euskaraz adierazteko moldeak finkatzeko urrats bat egin du Euskaltzaindiak, euskara batua sortuz geroztiko bidean aurrera eginez, bide hori finkatu, irizpideak orokortu eta zalantza batzuk argitzeko.

Irizpide nagusiak adierazteaz gainera, historiaurreko eta Antzinaroko artelan nagusien zerrendak ere ematen dira arauan (150 artelan).

Zer landu da historiaurreko eta Antzinaroko artelanei buruzko arau honetan?

Artelana zer den eta zer ez den alde batera utzirik, lan honetan arkitektura (zentzu zabalean ulertuta: eraikinak, monumentuak eta ingeniartzako lan nabarmenak), eskultura eta dekorazio-arteak hartu dira kontuan, baita objektu arkeologiko garrantzitsu eta ezagunen bat ere, artelana den ala ez alde batera utzita.

Artelanak izendatzeko irizpide nagusia

Munduko artelanak izendatzeko, hizkuntza bakoitzak bere moldea erabiltzen du gehienetan; hau da, hizkuntza bakoitzak bere hitzen bidez izendatzen edo itzultzen ditu, oro har; zenbaitetan, dena dela, jatorrizko forma bere horretan, aldaketarik gabe, zabaltzen da (adibidez, erromatarrek Alemaniako Treveris hirian eraikitako **Porta Nigra** harresi-atea edo Erromako **Ara Pacis** aldarea hala izendatzen dira inguruko hizkuntza guztietan, latinez alegia). Euskaraz ere halaxe jokatuko da: munduko artelanak, printzipioz behintzat, euskaraz adierazten dira (nazioartean ere salbuespen direnak kenduta). Artelanen izendapenak, dena dela, konplexuak izaten dira maiz, izen bereziz eta izen arruntez osatuak, eta hori hartu behar da kontuan, izen bereziak leku-izenak, izen mitologikoak, pertsona-izenak... izaten baitira.

Letra larrien eta xeheen erabilera historiaurreko eta Antzinaroko eraikin eta monumentuen izenetan

Eraikin nabarmenen edo monumentu-izaera duten elementu arkitektonikoen izenak (eskultura-multzoak, adibidez) izen berezizat hartzen dira, eta letra larriz hasita idazten dira. Adibidez: **Partenoia**, **Koliseoa**, **Ramesseuma**. Testu baten barnean daudenean, letra arruntez idazten dira, ez letra etzanez.

Askotan, monumentuaren izendapena izen arrunt generiko batez eta espezifikoa batez (espezifikoa izen berezi bat edo izen [ia beti berezi] batez osatutako izenlagun bat izaten da) osatuta egoten da gehienetan (zenbaitetan, izenondo bat ere izaten da). Halakoetan, hau da irizpidea: baldin eta termino espezifikoa iraguntzen dion izen generikoa izendatzen ari den horren izaerarekin bat badator, letra xehez hasita idazten da, printzipioz, generikoa; espezifikoa, berriz, letra larriz hasita idazten da beti.

Izendapenaren osaera: **espezifikoa + generikoa**

Izendapenaren egitura: **izenlaguna** (izen berezi bat + -KO/-REN) + **izena** (+ **izenondoa**)

Adibideak: **Babiloniako lorategi esekiak**; **Herodes Atikoren odeoia**

Adibidez: **Atenasko akropolia**, **Halikarnasoko mausoleoa**, **Herodes Atikoren odeoia**, **Babiloniako lorategi esekiak**, **Lehoien atea**, **Hamabi Jainko-jainkosen aldarea**; **Babelgo dorrea**, **Hadrianoren harresia**, **Segoviako akueduktua**, **Gardeko zubia**, **Abu Simbeleko tenpluak**. Izan ere, *akropoli*, *aldare*, *mausoleo*, *tenplu*, *odeoi*, *lorategi eseki*, *dorre*, *ate* eta *aldare* termino generikoak, izendapen horietan, bat datoz adierazten dutenarekin: **Atenasko akropolia** akropoli¹ bat da; **Halikarnasoko mausoleoa** mausoleo² bat da; **Herodes Atikoren odeoia** odeoi³ bat da, **Babiloniako lorategi esekiak**

¹ **akropoli**. Antzinako Grezian, hiri gainean kokaturiko gotorlekua.

² **mausoleo**. Hilobi-monumentua.

³ **odeoi**. iz. *Arkit*. Antzinako Grezian eta Erroman, kantu eta musika emanaldietarako erabiltzen zen eraikin itxia.

lorategi esekiak ziren, **Babelgo dorrea** dorre bat zen, **Lehoien atea** ate bat da, **Hamabi Jainko-jainkosen aldarea** aldare-santutegi monumental bat zen; eta abar.

Monumentuen izendapen guztiak, baina, ez dira era horretakoak. Adibidez, **Koliseoa** ez da aurrekoak bezalakoa: Erromako anfiteatro bat da (haren jatorrizko izena, latinez, *Amphitheatrum Flavium* zen; **Koliseo** izena gerokoa da, anfiteatrotik hurbil zegoen estatua erraldoi batetik eratorria [**koloso**: estatua erraldoia]). Horregatik, **Koliseoa** izen berezia da, eta letra larriz hasita idazten da.

Bestalde, kontuan hartu behar da ezen, zenbaitetan, generikoak bakarrik aipatzen direla, espezifikoa esplizitatu gabe, elipsian utzita. Monumentuak hala izendatu ohi dira generikoa bakarrik esanda zer adierazi nahi den zalantzarik ez dagoenean, antonomasiar alezia. Erabilera antonomasikoan, generikoak letra larriz hasita idazten dira. Adibidez, **Akropolia** edo **Atenasko akropolia**; **Labirintoa** edo **Kretako labirintoa**; **Esfingea** edo **Gizako esfingea**. Dena dela, erabilera hori ezin da besterik gabe orokortu. Adibidez, **Babelgo dorrea**, **Ixtarren atea** edo **Keopsen piramidea** monumentuen kasuan, ez da hain automatikoa erabilera antonomasikoa: **Dorrea**, **Atea** edo **Piramidea** bakarrik esanda, ez dago jakiterik zer dorre, zer ate edo zer piramide adierazi nahi den, baina testuinguru mugatu eta jakin batean izan lezakete erabilera antonomasikoa. Adibidez, Erroman, oso ospetsua da **Agriparen panteoia**. Generikoa da *panteoi*⁴ hitza, baina, Erromari buruz ari garela, aski da **Panteoia** esatea, eta, antonomasiar, **Agriparen panteoia** ulertzen da (beste hainbeste gertatzen da Parisen: **Parisko panteoia** edo **Panteoia**⁵).

Badira, azkenik, osagai espezifikorik gabe osatutako izendapenak ere, zeinetan osagai generikoa izen arrunt batez eta izenondo batez osatuta baitago. Halakoetan, hala izenaren lehen letra nola izenondoarena larriz idaztea da irizpidea. Adibidez: **Piramide Makurra**, **Harresi Handia**, **Etxe Karratua** (edo **Maison Carrée**).

Letra larrien eta xeheen erabilera historiaurreko eta Antzinaroko eskulturetan

Historiaurreko eta Antzinaroko eskulturetan, sarri askotan gertatzen da egilea ezezaguna izatea, edo, egilea ezaguna izanik ere, obraren jatorrizko izena —baldin eta izenik bazuen— ezezaguna izatea. Horregatik, modu deskribatzailean izendatzen dira⁶, leku-izen bati lotuak askotan. Halakoetan, ohikoa da izendapenaren osagaiak (izenlaguna eta izena izaten dira gehienetan; eta generikoak, batzuetan, izenondoa ere izaten du) letra larriz hasita idaztea, baldin eta generikoak adierazten duena eskulturak irudikatzen duenarekin bat badator. Adibidez: **Venus Milokoa**⁷, **Elx-eko Dama**,

⁴ **panteoi**. **1** iz. Antzinako Erroman-eta, jainko guztiei eskainiriko tenplua. **2** iz. Pertsona bat baino gehiago ehorzteko egindako eraikina.

⁵ Ez da Antzinaroko obra bat, XVIII. mendeko monumentu neoklasiko bat baizik.

⁶ Antzinaroko eskulturek ez dute izaten egileak berak emandako izenburu formalik, eta modu deskribatzailean izendatu ohi dira. Horregatik, letra arruntez idatzi ohi dira, hau da, letra etzana erabili gabe, eskultura modernoan izenetan ez bezala.

⁷ Eskultura-lanak jainko-jainkosa bat irudikatzen duenean, baldin eta izendapenaren beste osagaiak eskultura nongoa den adierazten badu, izenlagun hori izenondo posizioan eman ohi da, hau da, izenaren ondotik. Adibidez, **Venus Milokoa**, **Afrodita Knidokoa**, **Nike Samotraziakoa**. Gainerakoetan, berriz, ohiko hurrenkera erabiltzen da: **Elx-eko Dama**.

Delfosko Auriga, Osunako Zezena, Samotraziako Garaipena, Farnese Zezena. Adibide horietan guztietan, izena ez da jatorrizkoa, ez da egileak emandakoa, eta eskulturak zer irudikatzen duen adierazten du generikoak: **Elx-eko Dama** dama baten eskultura da; **Delfosko Auriga** auriga baten eskultura da; **Osunako Zezena** zezen baten eskultura...

Beste batzuetan, generikoak ez du deskribatzen zer irudikatzen duen eskulturak, baizik eta objektu-mota. Halakoetan, letra xehez hasita idazten dira. Adibidez: **Saien estela, Partenoiko frisoa, Elginen marmolak, Rodasko kolosoa, Belvedereko tortsoa, Nefertitiren bustoa, Anavyssosko kurosa.** Izendapen horietan, *estela, friso, marmol, koloso, tortso*⁸, *busto* eta *kurosa*⁹ izenek eskultura-mota, —objektu-mota, alegia— deskribatzen dute; alde horretatik, ez dira aurreko saileko *dama, auriga, zezen* eta *garaipen* izenen gisakoak.

Badira, azkenik, izendapen deskribatzaile hutsak, izen espezifikorik gabeak, <izena+ izenondoa> egitura dutenak. Halakoetan, osagai generikoaren izena eta izenondoa letra larriz hasita idazten dira. Adibidez, **Obelisko Beltza, Obelisko Bukatugabea, Kore**¹⁰ **Peploduna**¹¹ (adibide horietan, izen generikoak eskultura-mota adierazten du: *obeliskoa, korea*); **Dama Txanoduna, Eskriba Eseria, Satiro Dantzaria** (adibide horietan, izen generikoak eskulturak irudikatzen duena adierazten du: *dama, eskriba*¹², *satiroa*¹³).

⁸ **tortso.** Bururik eta gorputz-adarrik gabeko estatua.

⁹ **kurosa.** Antzinateko Greziako eskultura-mota bat. Zutik dagoen gizonezko baten eskultura da.

¹⁰ **kore.** Antzinateko Greziako eskultura-mota bat. Zutik dagoen emakumezko baten eskultura da.

¹¹ **peplo.** Antzinateko Grezian, emakumeen kanpo-jantzi zabal eta lokabea, mahukarik gabea.

¹² **eskriba.** Antzinatean, kopiazailea.

¹³ **satiro.** Erdi jainko basatia, giza gorputza eta aker hankak eta adarrak dituen, haragikeriara oso emana.

ARTE MONUMENTALA

Arte minoikoa eta mizenikoa

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Atreoren Altxorra edo Agamemnonen hilobia	tesoro de Atreo, el / tumba de Agamenón	Trésor d'Atrée, le / tombe d'Agamemnon	Treasury of Atreus, the / Tomb of Agamemnon
Festoko jauregia	palacio de Festo, el	palais de Phaistos, le	Palace of Phaistos, the
Knosoko jauregia	palacio de Cnosos, el	palais de Cnossos, le	Palace of Knossos, the
Labirintoa edo Kretako labirintoa	Laberinto de Creta, el	labyrinthe de Crète, le	Cretan labyrinth, the
Lehioen atea¹⁴	Puerta de los Leones, la	porte des Lionnes, la	Lion Gate, the

Mesopotamia

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Babelgo dorrea	Torre de Babel, la	tour de Babel, la	Tower of Babel, the
Babiloniako lorategi esekiak	jardines colgantes de Babilonia, los	jardins suspendus de Babylone, les	Hanging Gardens of Babylon, the
Ixtarren atea	Puerta de Is(h)tar, la	porte d'Ishtar, la	Ishtar Gate, the
Urko zigurata	zigurat de Ur, el	ziggourat d'Ur, le	Ziggurat of Ur, the

Egipto

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Abu Simbelgo tenpluak	templos de Abu Simbel, los	temples d'Abou Simbel, les	Abu Simbel temples, the
Alexandriako biblioteka	Biblioteca de Alejandría, la	bibliothèque d'Alexandrie, la	Library of Alexandria, the
Alexandriako itsasargia	Faro de Alejandría, el	phare d'Alexandrie, le	Lighthouse of Alexandria, the
Gizako piramide handia edo Keopsen piramidea	Gran Pirámide de Guiza, la / pirámide de Keops, la	grande pyramide de Gizeh, la / pyramide de Khéops, la	Great Pyramid of Giza, the / Pyramid of Cheops, the
Hatxepsuten hilobi-tenplua	templo funerario de Hatshepsut, el	temple funéraire de Hatchepsout, el	Mortuary Temple of Hatshepsut, the

¹⁴ Mizenasen dago.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Karnakeko tenpluak	Karnak / templos de Karnak	complexe religieux de Karnak, le / temples de Karnak / Karnak	Karnak Temple Complex / Karnak
Luxorko obeliskoa	obelisco de Lúxor, el	obélisque de Louxor, l'	Luxor Obelisk, the
Obelisko Bukatugabea	obelisco inacabado, el	obélisque inachevé, l'	unfinished obelisk the
Osireiona¹⁵	Osireion, el / Osirión, el	Osiréion, l'	Osirion, the / Osireon, the
Piramide Makurra	Pirámide Acodada, la / Pirámide Romboidal, la	pyramide rhomboïdale, la	Bent Pyramid, the
Ramesseuma¹⁶	Ramesseum, el	Ramesséum, le	Ramesseum, the
Sekhemkheten hilobi-gunea edo Sekhemkheten hilobi gunea	complejo funerario de Sejemjet, el	complexe funéraire de Sékhemkhet, le	Buried Pyramid, the / Pyramid of Sekhemkhet, the / Funerary Complex of Sekhemkhet, the
Xepsekafen mastaba edo Xepsekaf faraoiaren mastaba	mastaba de Shepseskaf, la	mastaba de Chepseskaf, la	Mastabat al-Fir'aun, the / Mastaba of Shepseskaf, the
Zoserren (edo Djoserren) piramide mailakatua	pirámide escalonada de Zoser, la	pyramide à degrés de Djoser, la	Step Pyramid of Djoser, the / Pyramid of Djoser, the

Grezia

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Akropolia edo Atenasko akropolia	Acrópolis de Atenas, la	acropole d'Athènes, l'	Acropolis of Athens, the
Artemisaren tenplua edo Artemisiona¹⁷ edo Artemisaren Efesoko tenplua	Templo de Artemisa, el / Artemision, el	temple d'Artémis à Éphèse	Temple of Artemis, the / Artemision, the
Atena Nikeren tenplua	templo de Atenea Niké, el	temple d'Athéna Nikè, le	Temple of Athena Nike, the
Atenasko odeoia edo Periklesen odeoia	Odeón de Pericles, el / Odeón de Atenas, el	Odéon d'Athènes, l' / Odéon de Périclès, l'	Odeon of Athens, the / Odeon of Pericles in Athens, the

¹⁵ Amaierako -a ez da berezkoa: *Osireioneko, Osireionean...*

¹⁶ Amaierako -a ez da berezkoa: *Ramesseumeko, Ramesseumean...*

¹⁷ Amaierako -a ez da berezkoa: *Artemisioneko, Artemisionean...*

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Erekteiona ¹⁸	Erecteón, el / Erecteion, el	Érechthéion, l'	Erechtheion, the / Erechtheum, the
Eumenesen estoa	estoa de Eumenes, la / Pórtico de Eumenes, el	stoa d'Eumène, la	Stoa of Eumenes, the
Halikarnasoko mausoleoa	Mausoleo de Halicarnaso, el	mausolée d'Halicarnasse, le	Mausoleum at Halicarnassus, the / Tomb of Mausolus, the
Hamabi Jainko-jainkosen aldarea	altar de los Doce Dioses, el	autel des Douze Dieux, l' / sanctuaire des Douze Dieux, le	Altar of the Twelve Gods, the/ Sanctuary of the Twelve Gods, the
Hefestiona ¹⁹	Hefestión, el / Teseion, el	Héphaïstéion, l' / Théséion, le	Temple of Hephaestus, the / Hephaesteion, the / Theseion, the
Herodes Atikoren odeoia	Odeón de Herodes Ático, el	odéon d'Hérode Atticus, l' / théâtre d'Hérode Atticus, le	Odeon of Herodes Atticus, the
Kalkoteka	Calcoteca, la	Chalcothèque, la	Chalkotheke, the
Partenoia ²⁰	Partenón, el	Parthénon, le	Parthenon, the
Partenoiko frisoa	friso del Partenón, el	frise du Parthénon, le / frise des Panathénées, le	Parthenon frieze, the
Partenoiko marmolak edo Elginen ²¹ marmolak	Mármoles de Elgin, los	marbres du Parthénon, les / marbres d'Elgin, les	Elgin Marbles, the / Parthenon Marbles, the
Pergamoko aldarea	altar de Pérgamo, el	grand autel de Pergame, le / autel de Zeus à Pergame, l'	Pergamon Altar, the
Propileoak edo Atenasko akropoliko propileoak	Propileos, los	Propylées, les	Propylaea of the Athenian Acropolis, the
Zeusen estoa	estoa de Zeus, la	stoa de Zeus, la / portillon de Zeus, le	Stoa of Zeus, the

Erromatar Inperioa

¹⁸ Amaierako -a ez da berezkoa: *Erekteioneko, Erekteionean...*

¹⁹ Amaierako -a ez da berezkoa: *Hefestioneko, Hefestionean...*

²⁰ Amaierako -a ez da berezkoa: *Partenoiko, Partenoian...*

²¹ Thomas Bruce, Elgingo kondea, britainiar diplomazialari bat izan zen. Berak eraman zituen Partenoiko marmolak Britainia Handira XIX. mendearen hasieran.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Alcántarako zubia	puente de Alcántara	pont d'Alcántara	Alcántara Bridge, the
Apioren bidea edo Via Appia	Vía Apia, la	voie Appienne	Appian Way, the
Ara Pacis	Ara Pacis	Ara Pacis	Ara Pacis
Bakoren tenplua	templo de Baco, el	temple de Bacchus, le	Temple of Bacchus, the
Basilica Porcia edo Portzioren basilika	basílica Porcia, la	basilique Porcia, la	Basilica Porcia, the
Basilika zisterna	Cisterna Basílica, la	Citerne Basilique, la	Basilica Cistern, the
Dioklezianoren jauregia	palacio de Diocleciano, el	palais de Dioclétien, le	Diocletian's Palace, the
Dioklezianoren termak	termas de Diocleciano, las	thermes de Dioclétien, les	Baths of Diocletian, the
Emakume Haurdunaren harria edo Hegoaldeko harria	pedra de la Mujer Embarazada / piedra del Sur	pierre de la femme enceinte, la / pierre du Sud, la	Stone of the Pregnant Woman, the / Stone of the South, the
Erromako foroa	Foro Romano, el	Forum Romain, le	Roman Forum, the
Erromako katakonbak	catacumbas de Roma, las	catacombes de Rome, les	Catacombs of Rome, the
Eszpiondarren hilobia	Tumba de los Escipiones	tombeau des Scipions	Tomb of the Scipios
Fabrizio zubia	puente Fabricio, el	pont Fabricius, le	Pons Fabricius, the
Gala Plazidiaren mausoleoa	mausoleo de Gala Placidia, el	mausolée de Galla Placidia, le	Mausoleum of Galla Placidia
Gardeko akueduktua edo Pont du Gard akueduktua	puente del Gard, el	pont du Gard, le	Pont du Gard, the
Hadrianoren harresia	Muralla de Adriano, la / Muro de Adriano, el	mur d'Hadrien, le	Hadrian's Wall, the
Hadrianoren villa	villa de Adriano / Villa Adriana, la	Villa d'Hadrien / Villa Hadrienne, la	Hadrian's Villa, the
Herkulesen dorrea	Torre de Hércules, la	tour d'Hercule, la	Tower of Hercules, the
Juliako zubia	puente Julián/Juliano, el	pont Julien, le	Pont Julien / Julian Bridge
Karakalaren termak	termas de Caracalla, las / termas Antoninas	thermes de Caracalla, les	Baths of Caracalla, the
Koliseoa edo Flaviotarren anfiteatroa	Coliseo / Anfiteatro Flavio	Colisée, l' / amphithéâtre Flavien, l'	Colosseum / Coliseum / Flavian Amphitheatre
Konstantinoren arku	arco de Constantino, el	Arc de Constantin, l'	Arch of Constantine, the

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Konstantinoren basilika edo Aula Palatina	Aula Palatina / basilica de Constantino, la	basilique de Constantin, la	Basilica of Constantine, the / Aula Palatina
Maison Carrée edo Etxe Karratua	Maison Carrée, la / Casa Cuadrada, la	Maison Carrée, la	Maison Carrée, the
Marko Aurelioren zutabea	columna de Marco Aurelio, la	colonne de Marc-Aurèle, la	Column of Marcus Aurelius, the
Maxentzioren basilika	basílica de Majencio, la	basilique de Maxence, la	Basilica of Maxentius, the
Méridako²² erromatar zubia	puente romano de Mérida, el	pont romain de Mérida, le	Puente Romano / Roman Bridge of Mérida
Panteoia edo Erromako panteoia	Panteón de Agripa / Panteón de Roma	Panthéon, le	Pantheon, the
Piscina Mirabilis	Piscina Mirabilis	Piscina mirabilis	Piscina Mirabilis
Porta Nigra	Porta Nigra, la	Porta Nigra, la	Porta Nigra, the
Portunoren tenplua	templo de Portuno, el	temple de Portunus, le	Temple of Portunus, the / Temple of Fortuna Virilis
Segoviako akueduktua	acueducto de Segovia, el	aqueduc de Ségovie, l'	Aqueduct of Segovia, the
Trajanoren foroa	Foro de Trajano	forum de Trajan	Trajan's Forum
Trajanoren zutabea	Columna Trajana, la / Columna de Trajano	colonne Trajane, la	Trajan's Column, the
Veronako Arena edo Veronako anfiteatroa	Arena de Verona, la	Arènes de Vérone, les	Verona Arena, the
Zirku Maximoa	Circo Máximo	Cirque Maxime, le	Circus Maximus, the

ESKULTURA

Historiaurreko artea

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Dama Txanoduna edo Venus Brassempouykoa	Dama de Brassempouy, la / Dama de la capucha, la / Venus de Brassempouy, la	Dame de Brassempouy, la / Dame à la Capuche, la	Venus of Brassempouy, the
Eivissako Dama	Dama de Ibiza, la	Dame d'Ibiza, la	Lady of Ibiza, the
Elx-eko Dama	Dama de Elche, la	Dame d'Elche, la	Lady of Elche, the / Lady of Elx, the

²² Meridako ere idatz daiteke, azenturik gabe.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Guisandoko Zezenak	Toros de Guisando, los	Taureaux de Guisando, les	Bulls of Guisando, the
Nebrako ortzi-diskoa	disco celeste de Nebra, el	disque de Nebra, le	Nebra sky disk, the
Osunako Zezena	Toro de Osuna, el	taureau d'Osuna, le	Bull of Osuna, the
Venus Willendorf-ekoa	Venus de Willendorf, la	Vénus de Willendorf, la	Venus of Willendorf, the

Mesopotamia

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Basetkiko estatua	estatua de Bassetki, la	statue de Bassetki, la	Bassetki Statue, the
Gaueko Erregina edo Burney erliebea	Reina de la noche, la	plaque Burney, la	Burney Relief, the / Queen of the Night, the
Guennol Lehoi Emea	Leona Guennol, la	Lionne de Guennol, la	Guennol Lioness, the
Hammurabiren Kodea	Código de Hammurabi, el	Code de Hammurabi, le	Code of Hammurabi, the
Naram-Sin erregearen estela edo Garaipenaren estela	Estela de Naram-Sin, la / Estela de la victoria, la	stèle de victoire du roi Naram-Sin, la	Victory Stele of Naram-Sin, the
Obelisko Beltza	Obelisco negro, el	obélisque noir, l'	Black Obelisk of Shalmaneser III, the
Saien estela	Estela de los buitres, la	stèle des vautours, la	Stele of the Vultures, the
Urko estandartea	Estandarte de Ur, el	étendard d'Ur, l'	Standard of Ur, the
Uruk-eko Dama edo Warkako maskara	Dama de Warka, la / Dama de Uruk, la / máscara de Warka, la	Dame de Warka, la / Dame d'Uruk, la	Mask of Warka, the / Lady of Uruk, the

Egipto

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Nefertitiren bustoa	busto de Nefertiti, el	buste de Néfertiti, le / tête de Néfertiti, la	Nefertiti Bust, The
Tutankamonen (edo Tutankhamonen) hilobi-maskara	máscara funeraria de Tutankamón, la / máscara de oro de Tutankamón, la	masque de Toutânkhamon, la / masque funéraire de Toutânkhamon, la	Tutankhamun's mask, the / funerary mask of Tutankhamun, the
Memnonen kolosoak	colosos de Memnón, los	colosses de Memnon, les	Colossi of Memnon, the
Eskriba Eseria	Escriba sentado, el	Scribe accroupi, le	Seated Scribe, the

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Mikerinosen estatua kolosala	estatua colosal del rey Micerino, la	statue colossale de Mykérinos, la	colossal statue of King Menkaura (Mycerinus), the
Kefrenen estatua eseria	estatua sedente de Kefrén, la	statue assise de Khéphren, la	seated statue of Khafre, the
Narmerren paleta	Paleta de Narmer, la	palette de Narmer, la	Narmer Palette, the / Palette of Narmer, the
Rosetta harria	piedra de Rosetta, la	pierre de Rosette, la	Rosetta Stone, the

Grezia

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Afrodita Knidokoa	Afrodita de Knido, la / Venus de Knido, la	Aphrodite de Cnide, l'	Aphrodite of Knidos, the
Agamemnonen maskara	máscara de Agamenón, la	masque d'Agamemnon, le	Mask of Agamemnon, the
Antiziterako Efeboa	Efebo de Anticitera, el	éphèbe d'Anticythère, l'	Antikythera Ephebe, the
Apolo Sauroktonoa	Apolo Sauróctono, el	Apollon sauroctone, l'	Apollo Sauroktonos, the
Apoxiomenoa	Apoxiomeno, el	Apoxyomène, l'	Apoxyomenos, the
Artemisiongo Zaldizkoa	Jinete de Artemisión, el	jockey de l'Artémision, le	Jockey of Artemision, the
Atena Partenos	Atenea Partenos	Athéna Parthénos	Athena Parthenos
Atena Promakos	Atenea Promacos	Athéna Promachos	Athena Promachos
Auxerre-ko Dama	Dama de Auxerre, la	Dame d'Auxerre, la	Lady of Auxerre, the
Barberini Faunoa	Fauno Barberino, el / Sátiro embriagado, el	Faune Barberini, le	Barberini Faun, the / Drunken Satyr, the
Belvedereko tortsoa	torso de Belvedere, el	torse du Belvédère, le	Belvedere Torso, the
Delfosko Auriga	Auriga de Delfos, el	aurige de Delphes, l'	Charioteer of Delphi, the
Diadumenoa	Diadumeno, el / Diadúmeno, el	Diadumène, le	Diadumenos, the
Diskoboloa	Discóbolo, el	Discobole, le	Discobolus, the
Diskofoa	Discóforo, el	Discophore, le	Discophoros, the / Discophorus, the
Dorifoa	Doríforo, el	Doryphore, le	Doryphoros, the

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Farnese Zezena	Toro Farnesio, el	taureau Farnèse, le	Farnese Bull, the
Galaziar Hil Hurrena	Gálata moribundo, el	Galate mourant, le	Dying Galatian, the
Kore Peploduna	Kore del Peplo, la	korè en péplos, la	Peplos Kore, the
Kroisosen kurosa edo Anavyssosko kurosa	kuros de Creso, el / kuros de Anávisos, el	kouros de Kroisos / kouros d'Anavyssos	Kroisos Kouros, the
Laokoon eta semeak edo Laokoon taldea	Laocoonte y sus hijos / Laoconte, el	groupe du Laocoon, le	Laocoön and His Sons / the Laocoön Group
Moskoforoa	Moscóforo, el	Moschophoros, le	Moschophoros, the
Partenoiko metopak	metopas del Partenón	métopes du Parthénon, les	metopes of the Parthenon, the
Riaceko brontzeak edo Riaceko gerrariak	Bronces de Riace / Guerreros de Riace, los	guerriers de Riace / bronzes de Riace, les	Riace bronzes, the / Riace Warriors
Rodasko kolosoa	coloso de Rodas, el	colosse de Rhodes, le	Colossus of Rhodes, the
Samotraziako Garaipena edo Nike Samotraziakoa	Victoria de Samotracia, la / Niké de Samotracia, la / Victoria alada de Samotracia, la	Victoire de Samothrace, la	Winged Victory of Samothrace, the / Nike of Samothrace, the
Satiro Dantzaria	sátiro danzante de Mazara del Vallo, el	satyre de Mazara del Vallo, le / Satyre dansant, le	Dancing Satyr of Mazara del Vallo, the
Satiro Geldia	Sátiro en reposo, el	Satyre au repos, le	Resting Satyr, the / Leaning Satyr, the
Venus Eskilinokoa	Venus Esquilina, la	Vénus de l'Esquilin, la	Esquiline Venus, the
Venus Kapitolinokoa	Venus Capitolina, la	Vénus Capitoline, la / Aphrodite du Capitole, l'	Capitoline Venus, the
Venus Medicikoa	Venus de Médici, la	Vénus de Médicis, la	Venus de' Medici, the / Medici Venus, the
Venus Milokoa	Afrodita de Milo, la / Venus de Milo, la	Vénus de Milo, la	Aphrodite of Milos, the / Venus de Milo, the
Zeusen Olinpiako estatua	estatua de Zeus en Olimpia, la	statue de Zeus à Olympie, la	Statue of Zeus at Olympia, the

Erromatar Inperioa

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Augusto Prima Portakoa	Augusto de Prima Porta	Auguste de Prima Porta	Augustus of Prima Porta
Barlettako kolosoa	Coloso de Barletta, el	colosse de Barletta, le	Colossus of Barletta, the
Borghese kratera	vaso Borghese, el	vase Borghese, le	Borghese Vase, the
Bruto Kapitolinokoa²³	Bruto Capitolino	Brutus Capitolin	Capitoline Brutus
Farnese Herkules	Hércules Farnesio, el	<i>Hercule Farnèse, l'</i>	Farnese Hercules, the
Frantziako Kameu Handia	Gran Camafeo de Francia, el	Grand Camée de France, le	Great Cameo of France, the
Gonzaga kameua	camefeo Gonzaga, el	Camée des Gonzague, le	Gonzaga Cameo, the
Hizlaria	Orador, el	<i>Arringatore, l' / Orateur, l'</i>	Orator, the
Junio Basoren sarkofagoa	sarcófago de Junio Bas(s)o, el	sarcophage de Junius Bassus, le	Sarcophagus of Junius Bassus, the
Konstantinoren kolosoa	Coloso de Constantino, el	colosse de Constantin, le	Colossus of Constantine, the
Likurgoren kopa	copa de Licurgo, la	coupe de Lycurgue, la	Lycurgus Cup, the
Ludovisi tronua	Trono Ludovisi, el	trône Ludovisi, le	Ludovisi Throne, the
Neronen kolosoa	Coloso de Nerón, el	colosse de Néron, le	Colossus of Nero, the
Portland pegarra	Vasiya de Portland, la	vase Portland, le	Portland Vase, the
Portonaccioko sarkofagoa	sarcófago de Portonaccio, el	sarcophage de Portonaccio, le	Portonaccio sarcophagus
Tetrarken eskultura edo Lau Tetrarkak	Tetrarcas, los	statue des quatre tétrarques, la / portrait des quatre tétrarques, le	Portrait of the Four Tetrarchs, the
Warren kopa	copa Warren, la	coupe Warren, la	Warren Cup, the

²³ Erromako Kapitolinoko museoetan dagoelako izendatzen da horrela estatua.

ZERRENDA GUZTIAK BATERA

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Abu Simbelgo tenpluak	templos de Abu Simbel, los	temples d'Abou Simbel, les	Abu Simbel temples, the
Afrodita Knidokoa	Afrodita de Knido, la / Venus de Knido, la	Aphrodite de Knide, l'	Aphrodite of Knidos, the
Agamemnonen maskara	máscara de Agamenón, la	masque d'Agamemnon, le	Mask of Agamemnon, the
Akropolia edo Atenasko akropolia	Acrópolis de Atenas, la	acropole d'Athènes, l'	Acropolis of Athens, the
Alcántarako zubia	puente de Alcántara	pont d'Alcántara	Alcántara Bridge, the
Alexandriako biblioteka	Biblioteca de Alejandría, la	bibliothèque d'Alexandrie, la	Library of Alexandria, the
Alexandriako itsasargia	Faro de Alejandría, el	phare d'Alexandrie, le	Lighthouse of Alexandria, the
Antiziterako Efeboa	Efebo de Anticitera, el	éphèbe d'Anticythère, l'	Antikythera Ephebe, the
Apioren bidea edo Via Appia	Vía Apia, la	voie Appienne	Appian Way, the
Apolo Sauroktonoa	Apolo Sauróctono, el	Apollon sauroctone, l'	Apollo Sauroktonos, the
Apoxiomenoa	Apoxiomeno, el	Apoxyomène, l'	Apoxyomenos, the
Ara Pacis	Ara Pacis	Ara Pacis	Ara Pacis
Artemisaren tenplua edo Artemisiona²⁴ edo Artemisaren Efesoko tenplua	Templo de Artemisa, el / Artemision, el	temple d'Artémis à Éphèse	Temple of Artemis, the / Artemision, the
Artemisiongo Zaldizkoa	Jinete de Artemisión, el	jockey de l'Artémision, le	Jockey of Artemision, the
Atena Nikeren tenplua	templo de Atenea Niké, el	temple d'Athéna Nikè, le	Temple of Athena Nike, the
Atena Partenos	Atenea Partenos	Athéna Parthénos	Athena Parthenos
Atena Promakos	Atenea Promachos	Athéna Promachos	Athena Promachos
Atenasko odeoia edo Periklesen odeoia	Odeón de Pericles, el / Odeón de Atenas, el	Odéon d'Athènes, l' / Odéon de Périclès, l'	Odeon of Athens, the / Odeon of Pericles in Athens, the
Atreoren Altxorra edo Agamemnonen hilobia	tesoro de Atreo, el / tumba de Agamenón	Trésor d'Atrée, le / tombe d'Agamemnon	Treasury of Atreus, the / Tomb of Agamemnon

²⁴ Amaierako -a ez da berezkoa: *Artemisioneko, Artemisionean...*

Augusto Prima Portakoa	Augusto de Prima Porta	Auguste de Prima Porta	Augustus of Prima Porta
Auxerre-ko Dama	Dama de Auxerre, la	Dame d'Auxerre, la	Lady of Auxerre, the
Babelgo dorrea	Torre de Babel, la	tour de Babel, la	Tower of Babel, the
Babiloniako lorategi esekiak	jardines colgantes de Babilonia, los	jardins suspendus de Babylone, les	Hanging Gardens of Babylon, the
Bakoren tenplua	templo de Baco, el	temple de Bacchus, le	Temple of Bacchus, the
Barberini Faunoa	Fauno Barberino, el / Sático embriagado, el	Faune Barberini, le	Barberini Faun, the / Drunken Satyr, the
Barlettako kolosoa	Coloso de Barletta, el	colosse de Barletta, le	Colossus of Barletta, the
Basilica Porcia edo Portzioren basilika	basílica Porcia, la	basilique Porcia, la	Basilica Porcia, the
Basilika zisterna	Cisterna Basílica, la	Citerne Basilique, la	Basilica Cistern, the
Basetkiko estatua	estatua de Basetki, la	statue de Basetki, la	Basetki Statue, the
Belvedereko tortsoa	torso de Belvedere, el	torse du Belvédère, le	Belvedere Torso, the
Borghese kratera	vaso Borghese, el	vase Borghese, le	Borghese Vase, the
Bruto Kapitolinokoa²⁵	Bruto Capitolino	Brutus Capitolin	Capitoline Brutus
Dama Txanoduna edo Venus Brassempouykoa	Dama de Brassempouy, la / Dama de la capucha, la / Venus de Brassempouy, la	Dame de Brassempouy, la / Dame à la Capuche, la	Venus of Brassempouy, the
Delfosko Auriga	Auriga de Delfos, el	aurige de Delphes, l'	Charioteer of Delphi, the
Diadumenoa	Diadumeno, el / Diadúmeno, el	Diadumène, le	Diadumenos, the
Dioklezianoren jauregia	palacio de Diocleciano, el	palais de Dioclétien, le	Diocletian's Palace, the
Dioklezianoren termak	termas de Diocleciano, las	thermes de Dioclétien, les	Baths of Diocletian, the
Diskoboloa	Discóbolo, el	Discobole, le	Discobolus, the
Diskoforoa	Discóforo, el	Discophore, le	Discophoros, the / Discophorus, the
Doriforoa	Doríforo, el	Doryphore, le	Doryphoros, the
Eivissako Dama	Dama de Ibiza, la	Dame d'Ibiza, la	Lady of Ibiza, the

²⁵ Erromako Kapitolinoko museoetan dagoelako izendatzen da horrela estatua.

Elx-eko Dama	Dama de Elche, la	Dame d'Elche, la	Lady of Elche, the / Lady of Elx, the
Emakume Haurdunaren harria edo Hegoaldeko harria	pedra de la Mujer Embarazada / piedra del Sur	pierre de la femme enceinte, la / pierre du Sud, la	Stone of the Pregnant Woman, the / Stone of the South, the
Erekteiona²⁶	Erecteón, el / Erecteion, el	Érechthéion, l'	Erechtheion, the / Erechtheum, the
Erromako foroa	Foro Romano, el	Forum Romain, le	Roman Forum, the
Erromako katakonbak	catacumbas de Roma, las	catacombes de Rome, les	Catacombs of Rome, the
Eskriba Eseria	Escriba sentado, el	Scribe accroupi, le	Seated Scribe, the
Eszpiondarren hilobia	Tumba de los Escipiones	tombeau des Scipions	Tomb of the Scipios
Eumenesen estoa	estoa de Eumenes, la / Pórtico de Eumenes, el	stoa d'Eumène, la	Stoa of Eumenes, the
Fabrizio zubia	puente Fabricio, el	pont Fabricius, le	Pons Fabricius, the
Farnese Herkules	Hércules Farnesio, el	Hercule Farnèse, l'	Farnese Hercules, the
Farnese Zezena	Toro Farnesio, el	taureau Farnèse, le	Farnese Bull, the
Festoko jauregia	palacio de Festo, el	palais de Phaistos, le	Palace of Phaistos, the
Frantziako Kameu Handia	Gran Camafeo de Francia, el	Grand Camée de France, le	Great Cameo of France, the
Gala Plazidiaren mausoleoa	mausoleo de Gala Placidia, el	mausolée de Galla Placidia, le	Mausoleum of Galla Placidia
Galaziar Hil Hurrena	Gálata moribundo, el	Galate mourant, le	Dying Galatian, the
Gardeko akueduktua edo Pont du Gard akueduktua	puente del Gard, el	pont du Gard, le	Pont du Gard, the
Gaueko Erregina edo Burney erliebea	Reina de la noche, la	plaque Burney, la	Burney Relief, the / Queen of the Night, the
Gizako piramide handia edo Keopsen piramidea	Gran Pirámide de Guiza, la / pirámide de Keops, la	grande pyramide de Gizeh, la / pyramide de Khéops, la	Great Pyramid of Giza, the / Pyramid of Cheops, the
Gonzaga kameua	camafeo Gonzaga, el	Camée des Gonzague, le	Gonzaga Cameo, the
Guennol Lehoi Emea	Leona Guennol, la	Lionne de Guennol, la	Guennol Lioness, the
Guisandoko Zezenak	Toros de Guisando, los	Taureaux de Guisando, les	Bulls of Guisando, the

²⁶ Amaierako -a ez da berezkoa: *Erekteioneko, Erekteionean...*

Hadrianoren harresia	Muralla de Adriano, la / Muro de Adriano, el	mur d'Hadrien, le	Hadrian's Wall, the
Hadrianoren villa	villa de Adriano / Villa Adriana, la	Villa d'Hadrien / Villa Hadrienne, la	Hadrian's Villa, the
Halikarnasoko mausoleoa	Mausoleo de Halicarnaso, el	mausolée d'Halicarnasse, le	Mausoleum at Halicarnassus, the / Tomb of Mausolus, the
Hamabi Jainko-jainkosen aldarea	altar de los Doce Dioses, el	autel des Douze Dieux, l' / sanctuaire des Douze Dieux, le	Altar of the Twelve Gods, the/ Sanctuary of the Twelve Gods, the
Hammurabiren Kodea	Código de Hammurabi, el	Code de Hammurabi, le	Code of Hammurabi, the
Hatxepsuten hilobi-tenplua	templo funerario de Hatshepsut, el	temple funéraire de Hatchepsout, el	Mortuary Temple of Hatshepsut, the
Hefestiona²⁷	Hefestión, el / Teseion, el	Héphaïstéion, l' / Théséion, le	Temple of Hephaestus, the / Hephaisteion, the / Theseion, the
Herkulesen dorrea	Torre de Hércules, la	tour d'Hercule, la	Tower of Hercules, the
Herodes Atikoren odeoia	Odeón de Herodes Ático, el	odéon d'Hérode Atticus, l' / théâtre d'Hérode Atticus, le	Odeon of Herodes Atticus, the
Hizlaria	Orador, el	Arringatore, l' / Orateur, l'	Orator, the
Ixtarren atea	Puerta de Is(h)tar, la	porte d'Ishtar, la	Ishtar Gate, the
Juliako zubia	puente Julián/Juliano, el	pont Julien, le	Pont Julien / Julian Bridge
Junio Basoren sarkofagoa	sarcófago de Junio Bas(s)o, el	sarcophage de Junius Bassus, le	Sarcophagus of Junius Bassus, the
Kalkoteka	Calcoteca, la	Chalcothèque, la	Chalkotheke, the
Karakalaren termak	termas de Caracalla, las / termas Antoninas	thermes de Caracalla, les	Baths of Caracalla, the
Karnakeko tenpluak	Karnak / templos de Karnak	complexe religieux de Karnak, le / temples de Karnak / Karnak	Karnak Temple Complex / Karnak
Kefrenen estatua eseria	estatua sedente de Kefrén, la	statue assise de Khéphren, la	seated statue of Khafre, the
Knososko jauregia	palacio de Cnosos, el	palais de Cnossos, le	Palace of Knossos, the

²⁷ Amaierako -a ez da berezkoa: *Hefestioneko, Hefestionean...*

Koliseoa edo Flaviotarren anfiteatroa	Coliseo / Anfiteatro Flavio	Colisée, l' / amphithéâtre Flavien, l'	Colosseum / Coliseum / Flavian Amphitheatre
Konstantinoren arkua	arco de Constantino, el	Arc de Constantin, l'	Arch of Constantine, the
Konstantinoren basilika edo Aula Palatina	Aula Palatina / basilica de Constantino, la	basilique de Constantin, la	Basilica of Constantine, the / Aula Palatina
Konstantinoren kolosoa	Coloso de Constantino, el	colosse de Constantin, le	Colossus of Constantine, the
Kore Peploduna	Kore del Peplo, la	korè en péplos, la	Peplos Kore, the
Kroisosen kurosa edo Anavyssosko kurosa	kuros de Creso, el / kuros de Anávisos, el	kouros de Kroisos / kouros d'Anavyssos	Kroisos Kouros, the
Labirintoa edo Kretako labirintoa	Laberinto de Creta, el	labyrinthe de Crète, le	Cretan labyrinth, the
Laokoon eta semeak edo Laokoon taldea	Laocoonte y sus hijos / Laoconte, el	groupe du Laocoon, le	Laocoön and His Sons / the Laocoön Group
Lehioen atea²⁸	Puerta de los Leones, la	porte des Lionnes, la	Lion Gate, the
Likurgoren kopa	copa de Licurgo, la	coupe de Lycurgue, la	Lycurgus Cup, the
Ludovisi tronua	Trono Ludovisi, el	trône Ludovisi, le	Ludovisi Throne, the
Luxorko obeliskoa	obelisco de Lúxor, el	obélisque de Louxor, l'	Luxor Obelisk, the
Maison Carrée edo Etxe Karratua	Maison Carrée, la / Casa Cuadrada, la	Maison Carrée, la	Maison Carrée, the
Marko Aurelioren zutabea	columna de Marco Aurelio, la	colonne de Marc-Aurèle, la	Column of Marcus Aurelius, the
Maxentzioren basilika	basílica de Majencio, la	basilique de Maxence, la	Basilica of Maxentius, the
Memnonen kolosoak	colosos de Memnón, los	colosses de Memnon, les	Colossi of Memnon, the
Méridako²⁹ erromatar zubia	puente romano de Mérida, el	pont romain de Mérida, le	Puente Romano / Roman Bridge of Mérida
Mikerinosen estatua kolosala	estatua colosal del rey Micerino, la	statue colossale de Mykérinos, la	colossal statue of King Menkaura (Mycerinus), the
Moskoforoa	Moscóforo, el	Moschophoros, le	Moschophoros, the

²⁸ Mizenasen dago.

²⁹ Meridako ere idatz daiteke, azenturik gabe.

Naram-Sin erregearen estela edo Garaipenaren estela	Estela de Naram-Sin, la / Estela de la victoria, la	stèle de victoire du roi Naram-Sin, la	Victory Stele of Naram- Sin, the
Narmerren paleta	Paleta de Narmer, la	palette de Narmer, la	Narmer Palette, the / Palette of Narmer, the
Nebrako ortzi-diskoa	disco celeste de Nebra, el	disque de Nebra, le	Nebra sky disk, the
Nefertitiren bustoa	busto de Nefertiti, el	buste de Néfertiti, le / tête de Néfertiti, la	Nefertiti Bust, The
Neronen kolosoa	Coloso de Nerón, el	colosse de Néron, le	Colossus of Nero, the
Obelisko Beltza	Obelisco negro, el	obélisque noir, l'	Black Obelisk of Shalmaneser III, the
Obelisko Bukatugabea	obelisco inacabado, el	obélisque inachevé, l'	unfinished obelisk the
Osireiona ³⁰	Osireion, el / Osirió, el	Osiréion, l'	Osirion, the / Osireon, the
Osunako Zezena	Toro de Osuna, el	taureau d'Osuna, le	Bull of Osuna, the
Panteoia edo Erromako panteoia	Panteón de Agripa / Panteón de Roma	Panthéon, le	Pantheon, the
Partenoia ³¹	Partenón, el	Parthénon, le	Parthenon, the
Partenoiko frisoa	friso del Partenón, el	frise du Parthénon, le / frise des Panathénées, le	Parthenon frieze, the
Partenoiko marmolak edo Elginen ³² marmolak	Mármoles de Elgin, los	marbres du Parthénon, les / marbres d'Elgin, les	Elgin Marbles, the / Parthenon Marbles, the
Partenoiko metopak	metopas del Partenón	métopes du Parthénon, les	metopes of the Parthenon, the
Pergamoko aldarea	altar de Pérgamo, el	grand autel de Pergame, le / autel de Zeus à Pergame, l'	Pergamon Altar, the
Piramide Makurra	Pirámide Acodada, la / Pirámide Romboidal, la	pyramide rhomboïdale, la	Bent Pyramid, the
Piscina Mirabilis	Piscina Mirabilis	Piscina mirabilis	Piscina Mirabilis
Porta Nigra	Porta Nigra, la	Porta Nigra, la	Porta Nigra, the
Portland pgarra	Vasija de Portland, la	vase Portland, le	Portland Vase, the

³⁰ Amaierako -a ez da berezkoa: *Osireioneko, Osireionean...*

³¹ Amaierako -a ez da berezkoa: *Partenoiko, Partenoian...*

³² Thomas Bruce, Elgingo kondea, britainiar diplomazialari bat izan zen. Berak eraman zituen Partenoiko marmolak Britainia Handira XIX. mendearen hasieran.

Portonaccioko sarkofagoa	sarcófago de Portonaccio, el	sarcophage de Portonaccio, le	Portonaccio sarcophagus
Portunoren tenplua	templo de Portuno, el	temple de Portunus, le	Temple of Portunus, the / Temple of Fortuna Virilis
Propileoak edo Atenasko akropoliko propileoak	Propileos, los	Propylées, les	Propylaea of the Athenian Acropolis, the
Ramesseuma³³	Ramesseum, el	Ramesséum, le	Ramesseum, the
Riaceko brontzeak edo Riaceko gerrariak	Bronces de Riace / Guerreros de Riace, los	guerriers de Riace / bronzes de Riace, les	Riace bronzes, the / Riace Warriors
Rodasko kolosoa	coloso de Rodas, el	colosse de Rhodes, le	Colossus of Rhodes, the
Rosetta harria	piedra de Rosetta, la	pierre de Rosette, la	Rosetta Stone, the
Saien estela	Estela de los buitres, la	stèle des vautours, la	Stele of the Vultures, the
Samotraziako Garaipena edo Nike Samotraziakoa	Victoria de Samotracia, la / Niké de Samotracia, la / Victoria alada de Samotracia, la	Victoire de Samothrace, la	Winged Victory of Samothrace, the / Nike of Samothrace, the
Satiro Dantzaria	sátiro danzante de Mazara del Vallo, el	satyre de Mazara del Vallo, le / Satyre dansant, le	Dancing Satyr of Mazara del Vallo, the
Satiro Geldia	Sátiro en reposo, el	Satyre au repos, le	Resting Satyr, the / Leaning Satyr, the
Segoviako akueduktua	acueducto de Segovia, el	aqueduc de Ségovie, l'	Aqueduct of Segovia, the
Sekhemkheten hilobi-gunea edo Sekhemkheten hilobi gunea	complejo funerario de Sejemjet, el	complexe funéraire de Sékhemkhet, le	Buried Pyramid, the / Pyramid of Sekhemkhet, the / Funerary Complex of Sekhemkhet, the
Tetrarken eskultura edo Lau Tetrarkak	Tetrarcas, los	statue des quatre tétrarques, la / portrait des quatre tétrarques, le	Portrait of the Four Tetrarchs, the
Trajanoren foroa	Foro de Trajano	forum de Trajan	Trajan's Forum
Trajanoren zutabea	Columna Trajana, la / Columna de Trajano	colonne Trajane, la	Trajan's Column, the

³³ Amaierako -a ez da berezkoa: *Ramesseumeko, Ramesseumean...*

Tutankamonen (edo Tutankhamonen) hilobi-maskara	máscara funeraria de Tutankamón, la / máscara de oro de Tutankamón, la	masque de Toutânkhamon, la / masque funéraire de Toutânkhamon, la	Tutankhamun's mask, the / funerary mask of Tutankhamun, the
Urko estandartea	Estandarte de Ur, el	étendard d'Ur, l'	Standard of Ur, the
Urko zigurata	zigurat de Ur, el	ziggourat d'Ur, le	Ziggurat of Ur, the
Uruk-eko Dama edo Warkako maskara	Dama de Warka, la / Dama de Uruk, la / máscara de Warka, la	Dame de Warka, la / Dame d'Uruk, la	Mask of Warka, the / Lady of Uruk, the
Venus Eskilinokoa	Venus Esquilina, la	Vénus de l'Esquilin, la	Esquiline Venus, the
Venus Kapitolinokoa	Venus Capitolina, la	Vénus Capitoline, la / Aphrodite du Capitole, l'	Capitoline Venus, the
Venus Medicikoa	Venus de Médici, la	Vénus de Médicis, la	Venus de' Medici, the / Medici Venus, the
Venus Milokoa	Afrodita de Milo, la / Venus de Milo, la	Vénus de Milo, la	Aphrodite of Milos, the / Venus de Milo, the
Venus Willendorf-ekoa	Venus de Willendorf, la	Vénus de Willendorf, la	Venus of Willendorf, the
Veronako Arena edo Veronako anfiteatroa	Arena de Verona, la	Arènes de Vérone, les	Verona Arena, the
Warren kopa	copa Warren, la	coupe Warren, la	Warren Cup, the
Xepsekafen mastaba edo Xepsekaf faroiaren mastaba	mastaba de Shepseskaf, la	mastaba de Chepseskaf, la	Mastabat al-Fir'aun, the / Mastaba of Shepseskaf, the
Zeusen estoa	estoa de Zeus, la	stoa de Zeus, la / portillon de Zeus, le	Stoa of Zeus, the
Zeusen Olinpiako estatua	estatua de Zeus en Olimpia, la	statue de Zeus à Olympie, la	Statue of Zeus at Olympia, the
Zirku Maximoa	Circo Máximo	Cirque Maxime, le	Circus Maximus, the
Zoserren (edo Djoserren) piramide mailakatua	pirámide escalonada de Zoser, la	pyramide à degrés de Djoser, la	Step Pyramid of Djoser, the / Pyramid of Djoser, the

GAZTELANIA-EUSKARA ZERRENDA

Gaztelania	Euskara
Acrópolis de Atenas, la	Akropolia edo Atenasko akropolia
acueducto de Segovia, el	Segoviako akueduktua
Afrodita de Cnido, la / Venus de Cnido, la	Afrodita Knidokoa
Afrodita de Milo, la / Venus de Milo, la	Venus Milokoa
altar de los Doce Dioses, el	Hamabi Jainko-jainkosen aldarea
altar de Pérgamo, el	Pergamoko aldarea
Apolo Sauróctono, el	Apolo Sauroktonoa
Apoxiomeno, el	Apoxiomenoa
Ara Pacis	Ara Pacis
arco de Constantino, el	Konstantinoren arkua
Arena de Verona, la	Veronako Arena edo Veronako anfiteatroa
Atenea Partenos	Atena Partenos
Atenea Promacos	Atena Promakos
Augusto de Prima Porta	Augusto Prima Portakoa
Aula Palatina / basílica de Constantino, la	Konstantinoren basilika edo Aula Palatina
Auriga de Delfos, el	Delfosko Auriga
basílica de Majencio, la	Maxentzioren basilika
basílica Porcia, la	Basilica Porcia edo Portzioren basilika
Biblioteca de Alejandría, la	Alexandriako biblioteka
Bronces de Riace / Guerreros de Riace, los	Riaceko brontzeak edo Riaceko gerrariak
Bruto Capitolino	Bruto Kapitolinokoa³⁴
busto de Nefertiti, el	Nefertitiren bustoa
Calcoteca, la	Kalkoteka
camafeo Gonzaga, el	Gonzaga kameua

³⁴ Erromako Kapitolinoko museoetan dagoelako izendatzen da horrela estatua.

Gaztelania	Euskara
catacumbas de Roma, las	Erromako katakonbak
Circo Máximo	Zirku Maximoa
Cisterna Basílica, la	Basilika zisterna
Código de Hammurabi, el	Hammurabiren Kodea
Coliseo / Anfiteatro Flavio	Koliseoa edo Flaviotarren anfiteatroa
Coloso de Barletta, el	Barlettako koloso
Coloso de Constantino, el	Konstantinoren koloso
Coloso de Nerón, el	Neronen koloso
coloso de Rodas, el	Rodasko koloso
colosos de Memnón, los	Memnonen kolosoak
columna de Marco Aurelio, la	Marko Aurelioren zutabea
Columna Trajana, la / Columna de Trajano	Trajanoren zutabea
complejo funerario de Sejemjet, el	Sekhemkheten hilobi-gunea edo Sekhemkheten hilobi gunea
copa de Licurgo, la	Likurgoren kopa
copa Warren, la	Warren kopa
Dama de Auxerre, la	Auxerre-ko Dama
Dama de Brassempouy, la / Dama de la capucha, la / Venus de Brassempouy, la	Dama Txanoduna edo Venus Brassempouykoa
Dama de Elche, la	Elx-eko Dama
Dama de Ibiza, la	Eivissako Dama
Dama de Warka, la / Dama de Uruk, la / máscara de Warka, la	Uruk-eko Dama edo Warkako maskara
Diadumeno, el / Diadúmeno, el	Diadumenoa
disco celeste de Nebra, el	Nebrako ortzi-diskoa
Discóbolo, el	Diskoboloa
Discóforo, el	Diskoforoa
Doríforo, el	Doriforoa

Gaztelania	Euskara
Efebo de Anticitera, el	Antiziterako Efeboa
Erecteón, el / Erecteion, el	Erekteiona ³⁵
Escriba sentado, el	Eskriba Eseria
Estandarte de Ur, el	Urko estandartea
estatua colosal del rey Micerino, la	Mikerinosen estatua kolosala
estatua de Bassetki, la	Bassetkiko estatua
estatua de Zeus en Olimpia, la	Zeusen Olinpiako estatua
estatua sedente de Kefrén, la	Kefrenen estatua eseria
Estela de los buitres, la	Saien estela
Estela de Naram-Sin, la / Estela de la victoria, la	Naram-Sin erregearen estela edo Garaipenaren estela
estoa de Eumenes, la / Pórtico de Eumenes, el	Eumenesen estoa
estoa de Zeus, la	Zeusen estoa
Faro de Alejandría, el	Alexandriako itsasargia
Fauno Barberino, el / Sátiro embriagado, el	Barberini Faunoa
Foro de Trajano	Trajanoren foroa
Foro Romano, el	Erromako foroa
friso del Partenón, el	Partenoiko frisoa
Gálata moribundo, el	Galaziar Hil Hurrena
Gran Camafeo de Francia, el	Frantziako Kameu Handia
Gran Pirámide de Guiza, la / pirámide de Keops, la	Gizako piramide handia edo Keopsen piramidea
Hefestión, el / Teseion, el	Hefestiona ³⁶
Hércules Farnesio, el	Farnese Herkules
jardines colgantes de Babilonia, los	Babiloniako lorategi esekiak
Jinete de Artemisión, el	Artemisiongo Zaldizkoa

³⁵ Amaierako -a ez da berezkoa: *Erekteioneko, Erekteionean...*

³⁶ Amaierako -a ez da berezkoa: *Hefestioneko, Hefestionean...*

Gaztelania	Euskara
Karnak / templos de Karnak	Karnakeko tenpluak
Kore del Peplo, la	Kore Peploduna
kuros de Cresos, el / kuros de Anávisos, el	Kroisosen kurosa edo Anavysosko kurosa
Laberinto de Creta, el	Labirintoa edo Kretako labirintoa
Laocoonte y sus hijos / Laoconte, el	Laokoon eta semeak edo Laokoon taldea
Leona Guennol, la	Guennol Lehoi Emea
Maison Carrée, la / Casa Cuadrada, la	Maison Carrée edo Etxe Karratua
Mármoles de Elgin, los	Partenoiko marmolak edo Elginen ³⁷ marmolak
máscara de Agamenón, la	Agamemnonen maskara
máscara funeraria de Tutankamón, la / máscara de oro de Tutankamón, la	Tutankamonen (edo Tutankhamonen) hilobi-maskara
mastaba de Shepseskaf, la	Xepsekafen mastaba edo Xepsekaf faraoiaren mastaba
mausoleo de Gala Placidia, el	Gala Plazidiaren mausoleoa
Mausoleo de Halicarnaso, el	Halikarnasoko mausoleoa
metopas del Partenón	Partenoiko metopak
Moscóforo, el	Moskoforoa
Muralla de Adriano, la / Muro de Adriano, el	Hadrianoren harresia
obelisco de Lúxor, el	Luxorko obeliskoa
obelisco inacabado, el	Obelisko Bukatugabea
Obelisco negro, el	Obelisko Beltza
Odeón de Herodes Ático, el	Herodes Atikoren odeoia
Odeón de Pericles, el / Odeón de Atenas, el	Atenasko odeoia edo Periklesen odeoia
Orador, el	Hizlaria
Osireion, el / Osirión, el	Osireiona ³⁸

³⁷ Thomas Bruce, Elgingo kondea, britainiar diplomazialari bat izan zen. Berak eraman zituen Partenoiko marmolak Britainia Handira XIX. mendearen hasieran.

³⁸ Amaierako -a ez da berezkoa: *Osireioneko, Osireionean...*

Gaztelania	Euskara
palacio de Cnosos, el	Knososko jauregia
palacio de Diocleciano, el	Dioklezianoren jauregia
palacio de Festo, el	Festoko jauregia
Paleta de Narmer, la	Narmerren paleta
Panteón de Agripa / Panteón de Roma	Panteoia edo Erromako panteoia
Partenón, el	Partenoia ³⁹
pedra de la Mujer Embarazada / piedra del Sur	Emakume Haurdunaren harria edo Hegoaldeko harria
pedra de Rosetta, la	Rosetta harria
Pirámide Acodada, la / Pirámide Romboidal, la	Piramide Makurra
pirámide escalonada de Zoser, la	Zoserren (edo Djoserren) piramide mailakatua
Piscina Mirabilis	Piscina Mirabilis
Porta Nigra, la	Porta Nigra
Propileos, los	Propileoak edo Atenasko akropoliko propileoak
puente de Alcántara	Alcántarako zubia
puente del Gard, el	Gardeko akueduktua edo Pont du Gard akueduktua
puente Fabricio, el	Fabrizio zubia
puente Julián/Juliano, el	Juliako zubia
puente romano de Mérida, el	Méridako ⁴⁰ erromatar zubia
Puerta de Is(h)tar, la	Ixtarren atea
Puerta de los Leones, la	Lehoien atea ⁴¹
Ramesseum, el	Ramesseuma ⁴²
Reina de la noche, la	Gaueko Erregina edo Burney erliebea

³⁹ Amaierako *-a* ez da berezkoa: *Partenoiko, Partenoian...*

⁴⁰ **Meridako** ere idatz daiteke, azenturik gabe.

⁴¹ Mizenasen dago.

⁴² Amaierako *-a* ez da berezkoa: *Ramesseumeko, Rammeseumean...*

Gaztelania	Euskara
sarcófago de Junio Bas(s)o, el	Junio Basoren sarkofagoa
sarcófago de Portonaccio, el	Portonaccioko sarkofagoa
sátiro danzante de Mazara del Vallo, el	Satiro Dantzaria
Sátiro en reposo, el	Satiro Geldia
Templo de Artemisa, el / Artemision, el	Artemisaren tenplua edo Artemisiona ⁴³ edo Artemisaren Efesoko tenplua
templo de Atenea Niké, el	Atena Nikeren tenplua
templo de Baco, el	Bakoren tenplua
templo de Portuno, el	Portunoren tenplua
templo funerario de Hatshepsut, el	Hatxepsuten hilobi-tenplua
templos de Abu Simbel, los	Abu Simbelgo tenpluak
termas de Caracalla, las / termas Antoninas	Karakalaren termak
termas de Diocleciano, las	Dioklezianoren termak
tesoro de Atreo, el / tumba de Agamenón	Atreoren Altxorra edo Agamemnonen hilobia
Tetrarcas, los	Tetrarken eskultura edo Lau Tetrarkak
Toro de Osuna, el	Osunako Zezena
Toro Farnesio, el	Farnese Zezena
Toros de Guisando, los	Guisandoko Zezenak
Torre de Babel, la	Babelgo dorrea
Torre de Hércules, la	Herkulesen dorrea
torso de Belvedere, el	Belvedereko tortsoa
Trono Ludovisi, el	Ludovisi tronua
Tumba de los Escipiones	Eszipiondarren hilobia
Vasija de Portland, la	Portland pegarra
vaso Borghese, el	Borghese kratera
Venus Capitolina, la	Venus Kapitolinokoa

⁴³ Amaierako -a ez da berezkoa: *Artemisioneko, Artemisionean...*

Gaztelania	Euskara
Venus de Médici, la	Venus Medicikoa
Venus de Willendorf, la	Venus Willendorf-ekoa
Venus Esquilina, la	Venus Eskilinokoa
Vía Apia, la	Apioren bidea edo Via Appia
Victoria de Samotracia, la / Niké de Samotracia, la / Victoria alada de Samotracia, la	Samotraziako Garaipena edo Nike Samotraziakoa
villa de Adriano / Villa Adriana, la	Hadrianoren villa
zigurat de Ur, el	Urko zigurata

FRANTSESA-EUSKARA ZERRENDA

Frantsesa	Euskara
	Koliseoa edo Flaviotarren anfiteatroa
acropole d'Athènes, l'	Akropolia edo Atenasko akropolia
Aphrodite de Cnide, l'	Afrodita Knidokoa
Apollon sauroctone, l'	Apolo Sauroktonoa
Apoxyomène, l'	Apoxiomenoa
aqueduc de Ségovie, l'	Segoviako akueduktua
Ara Pacis	Ara Pacis
Arc de Constantin, l''	Konstantinoren arkua
Arènes de Vérone, les	Veronako Arena edo Veronako anfiteatroa
Arringatore, l' / Orateur, l'	Hizlaria
Athéna Parthénos	Atena Partenos
Athéna Promachos	Atena Promakos
Auguste de Prima Porta	Augusto Prima Portakoa
aurige de Delphes, l'	Delfosko Auriga
autel des Douze Dieux, l' / sanctuaire des Douze Dieux, le	Hamabi Jainko-jainkosen aldarea

Frantsesa	Euskara
basilique de Constantin, la	Konstantinoren basilika edo Aula Palatina
basilique de Maxence, la	Maxentzioren basilika
basilique Porcia, la	Basilica Porcia edo Portzioren basilika
bibliothèque d'Alexandrie, la	Alexandriako biblioteka
Brutus Capitolin	Bruto Kapitolinokoa ⁴⁴
buste de Néfertiti, le / tête de Néfertiti, la	Nefertitiren bustoa
Camée des Gonzague, le	Gonzaga kameua
catacombes de Rome, les	Erromako katakonbak
Chalcothèque, la	Kalkoteka
Cirque Maxime, le	Zirku Maximoa
Citerne Basilique, la	Basilika zisterna
Code de Hammurabi, le	Hammurabiren Kodea
colonne de Marc-Aurèle, la	Marko Aurelioren zutabea
colonne Trajane, la	Trajanoren zutabea
colosse de Barletta, le	Barlettako kolosoa
colosse de Constantin, le	Konstantinoren kolosoa
colosse de Néron, le	Neronen kolosoa
colosse de Rhodes, le	Rodasko kolosoa
colosses de Memnon, les	Memnonen kolosoak
complexe funéraire de Sékhemkhet, le	Sekhemkheten hilobi-gunea edo Sekhemkheten hilobi gunea
complexe religieux de Karnak, le / temples de Karnak / Karnak	Karnakeko tenpluak
coupe de Lycurgue, la	Likurgoren kopa
coupe Warren, la	Warren kopa
Dame d'Elche, la	Elx-eko Dama

⁴⁴ Erromako Kapitolinoko museoetan dagoelako izendatzen da horrela estatua.

Frantsesa	Euskara
Dame d'Auxerre, la	Auxerre-ko Dama
Dame de Brassempouy, la / Dame à la Capuche, la	Dama Txanoduna edo Venus Brassempouykoa
Dame de Warka, la / Dame d'Uruk, la	Uruk-eko Dama edo Warkako maskara
Dame d'Ibiza, la	Eivissako Dama
Diadumène, le	Diadumenoa
Discobole, le	Diskoboloa
Discophore, le	Diskofoa
disque de Nebra, le	Nebrako ortzi-diskoa
Doryphore, le	Dorifoa
éphèbe d'Anticythère, l'	Antiziterako Efeboa
Érechthéion, l'	Erekteiona ⁴⁵
étendard d'Ur, l'	Urko estandarte
Faune Barberini, le	Barberini Faunoa
forum de Trajan	Trajanoren foroa
Forum Romain, le	Erromako foroa
frise du Parthénon, le / frise des Panathénées, le	Partenoiko frisoa
Galate mourant, le	Galaziar Hil Hurrena
grand autel de Pergame, le / autel de Zeus à Pergame, l'	Pergamoko aldarea
Grand Camée de France, le	Frantziako Kameu Handia
grande pyramide de Gizeh, la / pyramide de Khéops, la	Gizako piramide handia edo Keopsen piramidea
groupe du Laocoon, le	Laokoon eta semeak edo Laokoon taldea
guerriers de Riace / bronzes de Riace, les	Riaceko brontzeak edo Riaceko gerrariak
Héphaïstéion, l' / Théséion, le	Hefestiona ⁴⁶

⁴⁵ Amaierako -a ez da berezkoa: Erekteioneko, Erekteionean...

⁴⁶ Amaierako -a ez da berezkoa: Hefestioneko, Hefestionean...

Frantsesa	Euskara
Hercule Farnèse, l'	Farnese Herkules
jardins suspendus de Babylone, les	Babiloniako lorategi esekiak
jockey de l'Artémision, le	Artemisiongo Zaldizkoa
korè en péplos, la	Kore Peploduna
kouros de Kroisos / kouros d'Anavysos	Kroisosen kurosa edo Anavysosko kurosa
labyrinthe de Crète, le	Labirintoa edo Kretako labirintoa
Lionne de Guennol, la	Guennol Lehoi Emea
Maison Carrée, la	Maison Carrée edo Etxe Karratua
marbres du Parthénon, les / marbres d'Elgin, les	Partenoiko marmolak edo Elginen ⁴⁷ marmolak
masque d'Agamemnon, le	Agamemnonen maskara
masque de Toutânkhamon, la / masque funéraire de Toutânkhamon, la	Tutankamonen (edo Tutankhamonen) hilobi-maskara
mastaba de Chepseskaf, la	Xepeskafen mastaba edo Xepeskaf faraoiaren mastaba
mausolée de Galla Placidia, le	Gala Plazidiaren mausoleoa
mausolée d'Halicarnasse, le	Halikarnasoko mausoleoa
métopes du Parthénon, les	Partenoiko metopak
Moschophoros, le	Moskoforoa
mur d'Hadrien, le	Hadrianoaren harresia
obélisque de Louxor, l'	Luxorko obeliskoa
obélisque inachevé, l'	Obelisko Bukatugabea
obélisque noir, l'	Obelisko Beltza
odéon d'Hérode Atticus, l' / théâtre d'Hérode Atticus, le	Herodes Atikoren odeoia
Odéon d'Athènes, l' / Odéon de Périclès, l'	Atenasko odeoia edo Periklesen odeoia

⁴⁷ Thomas Bruce, Elgingo kondea, britainiar diplomazialari bat izan zen. Berak eraman zituen Partenoiko marmolak Britainia Handira XIX. mendearen hasieran.

Frantsesa	Euskara
Osiréion, l'	Osireiona ⁴⁸
palais de Cnossos, le	Knososko jauregia
palais de Dioclétien, le	Dioklezianoren jauregia
palais de Phaistos, le	Festoko jauregia
palette de Narmer, la	Narmerren paleta
Panthéon, le	Panteoia edo Erromako panteoia
Parthénon, le	Partenoia ⁴⁹
phare d'Alexandrie, le	Alexandriako itsasargia
Pierre de la femme enceinte, la / Pierre du Sud, la	Emakume Haurdunaren harria edo Hegoaldeko harria
Pierre de Rosette, la	Rosetta harria
Piscina mirabilis	Piscina Mirabilis
plaque Burney, la	Gaueko Erregina edo Burney erliebea
pont d'Alcántara	Alcántarako zubia
pont du Gard, le	Gardeko akueduktua edo Pont du Gard akueduktua
pont Fabricius, le	Fabrizio zubia
pont Julien, le	Juliako zubia
pont romain de Mérida, le	Méridako ⁵⁰ erromatar zubia
Porta Nigra, la	Porta Nigra
porte des Lionnes, la	Lehoien atea ⁵¹
porte d'Ishtar, la	Ixtarren atea
Propylées, les	Propileoak edo Atenasko akropoliko propileoak
pyramide à degrés de Djoser, la	Zoserren (edo Djoserren) piramide mailakatua

⁴⁸ Amaierako *-a* ez da berezkoa: *Osireioneko, Osireionean...*

⁴⁹ Amaierako *-a* ez da berezkoa: *Partenoiko, Partenoian...*

⁵⁰ **Meridako** ere idatz daiteke, azenturik gabe.

⁵¹ Mizenasen dago.

Frantsesa	Euskara
pyramide rhomboïdale, la	Piramide Makurra
Ramesséum, le	Ramesseuma ⁵²
sarcophage de Junius Bassus, le	Junio Basoren sarkofagoa
sarcophage de Portonaccio, le	Portonaccioko sarkofagoa
Satyre au repos, le	Satiro Geldia
satyre de Mazara del Vallo, le / Satyre dansant, le	Satiro Dantzaria
Scribe accroupi, le	Eskriba Eseria
statue assise de Khéphren, la	Kefrenen estatua eseria
statue colossale de Mykérinos, la	Mikerinosen estatua kolosala
statue de Bassetki, la	Basetkiko estatua
statue de Zeus à Olympie, la	Zeusen Olinpiako estatua
statue des quatre tétrarques, la / portrait des quatre tétrarques, le	Tetrarken eskultura edo Lau Tetrarkak
stèle de victoire du roi Naram-Sin, la	Naram-Sin erregearen estela edo Garaipenaren estela
stèle des vautours, la	Saien estela
stoa de Zeus, la / portillon de Zeus, le	Zeusen estoa
stoa d'Eumène, la	Eumenesen estoa
taureau d'Osuna, le	Osunako Zezena
taureau Farnèse, le	Farnese Zezena
Taureaux de Guisando, les	Guisandoko Zezenak
temple d'Artémis à Éphèse	Artemisaren tenplua edo Artemisiona ⁵³ edo Artemisaren Efesoko tenplua
temple d'Athéna Nikè, le	Atena Nikereren tenplua
temple de Bacchus, le	Bakoren tenplua
temple de Portunus, le	Portunoren tenplua

⁵² Amaierako -a ez da berezkoa: *Ramesseumeko, Rammeseumean...*

⁵³ Amaierako -a ez da berezkoa: *Artemisioneko, Artemisionean...*

Frantsesa	Euskara
temple funéraire de Hatchepsout, el	Hatxepsuten hilobi-tenplua
temples d'Abou Simbel, les	Abu Simbelgo tenpluak
thermes de Caracalla, les	Karakalaren termak
thermes de Dioclétien, les	Dioklezianoren termak
tombeau des Scipions	Eszipiondarren hilobia
torse du Belvédère, le	Belvedereko tortsoa
tour d'Hercule, la	Herkulesen dorrea
tour de Babel, la	Babelgo dorrea
Trésor d'Atrée, le / tombe d'Agamemnon	Atreoren Altxorra edo Agamemnonen hilobia
trône Ludovisi, le	Ludovisi tronua
vase Borghese, le	Borghese kratera
vase Portland, le	Portland pegarra
Vénus Capitoline, la / Aphrodite du Capitole, l'	Venus Kapitolinokoa
Vénus de l'Esquilin, la	Venus Eskilinokoa
Vénus de Médicis, la	Venus Medicikoa
Vénus de Milo, la	Venus Milokoa
Vénus de Willendorf, la	Venus Willendorf-ekoa
Victoire de Samothrace, la	Samotraziako Garaipena edo Nike Samotraziakoa
Villa d'Hadrien / Villa Hadrienne, la	Hadrianoren villa
voie Appienne	Apioren bidea edo Via Appia
ziggourat d'Ur, le	Urko zigurata

INGELESA-EUSKARA ZERRENDA

Ingelesa	Euskara
Abu Simbel temples, the	Abu Simbelgo tenpluak
Acropolis of Athens, the	Akropolia edo Atenasko akropolia

Ingelesa	Euskara
Alcántara Bridge, the	Alcántarako zubia
Altar of the Twelve Gods, the/ Sanctuary of the Twelve Gods, the	Hamabi Jainko-jainkosen aldarea
Antikythera Ephebe, the	Antiziterako Efeboa
Aphrodite of Knidos, the	Afrodita Knidokoa
Aphrodite of Milos, the / Venus de Milo, the	Venus Milokoa
Apollo Sauroktonos, the	Apolo Sauroktonoa
Apoxyomenos, the	Apoxiomenoa
Appian Way, the	Apioren bidea edo Via Appia
Aqueduct of Segovia, the	Segoviako akueduktua
Ara Pacis	Ara Pacis
Arch of Constantine, the	Konstantinoren arkua
Athena Parthenos	Atena Partenos
Athena Promachos	Atena Promakos
Augustus of Prima Porta	Augusto Prima Portakoa
Barberini Faun, the / Drunken Satyr, the	Barberini Faunoa
Basilica Cistern, the	Basilika zisterna
Basilica of Constantine, the / Aula Palatina	Konstantinoren basilika edo Aula Palatina
Basilica of Maxentius, the	Maxentzioren basilika
Basilica Porcia, the	Basilica Porcia edo Portzioren basilika
Bassetki Statue, the	Bassetkiko estatua
Baths of Caracalla, the	Karakalaren termak
Baths of Diocletian, the	Dioklezianoren termak
Belvedere Torso, the	Belvedereko tortsoa
Bent Pyramid, the	Piramide Makurra
Black Obelisk of Shalmaneser III, the	Obelisko Beltza
Borghese Vase, the	Borghese kratera

Ingelesa	Euskara
Bull of Osuna, the	Osunako Zezena
Bulls of Guisando, the	Guisandoko Zezenak
Buried Pyramid, the / Pyramid of Sekhemkhet, the / Funerary Complex of Sekhemkhet, the	Sekhemkheten hilobi-gunea edo Sekhemkheten hilobi gunea
Burney Relief, the / Queen of the Night, the	Gaueko Erregina edo Burney erliebea
Capitoline Brutus	Bruto Kapitolinokoa ⁵⁴
Capitoline Venus, the	Venus Kapitolinokoa
Catacombs of Rome, the	Erromako katakonbak
Chalkotheke, the	Kalkoteka
Charioteer of Delphi, the	Delfosko Auriga
Circus Maximus, the	Zirku Maximoa
Code of Hammurabi, the	Hammurabiren Kodea
colossal statue of King Menkaura (Mycerinus), the	Mikerinosen estatua kolosala
Colosseum / Coliseum / Flavian Amphitheatre	Koliseoa edo Flaviotarren anfiteatroa
Colossi of Memnon, the	Memnonen kolosoak
Colossus of Barletta, the	Barlettako kolosoa
Colossus of Constantine, the	Konstantinoren kolosoa
Colossus of Nero, the	Neronen kolosoa
Colossus of Rhodes, the	Rodasko kolosoa
Column of Marcus Aurelius, the	Marko Aurelioren zutabea
Cretan labyrinth, the	Labirintoa edo Kretako labirintoa
Dancing Satyr of Mazara del Vallo, the	Satiro Dantzaria
Diadumenos, the	Diadumenoa
Diocletian's Palace, the	Dioklezianoren jauregia
Discobolus, the	Diskoboloa

⁵⁴ Erromako Kapitulinoko museoetan dagoelako izendatzen da horrela estatua.

Ingelesa	Euskara
Discophoros, the / Discophorus, the	Diskofoeroa
Doryphoros, the	Doriforoa
Dying Galatian, the	Galaziar Hil Hurrena
Elgin Marbles, the / Parthenon Marbles, the	Partenoiko marmolak edo Elginen ⁵⁵ marmolak
Erechtheion, the / Erechtheum, the	Erekteiona ⁵⁶
Esquiline Venus, the	Venus Eskilinokoa
Farnese Bull, the	Farnese Zezena
Farnese Hercules, the	Farnese Herkules
Gonzaga Cameo, the	Gonzaga kameua
Great Cameo of France, the	Frantziako Kameu Handia
Great Pyramid of Giza, the / Pyramid of Cheops, the	Gizako piramide handia edo Keopsen piramidea
Guennol Lioness, the	Guennol Lehoi Emea
Hadrian's Villa, the	Hadrianoren villa
Hadrian's Wall, the	Hadrianoren harresia
Hanging Gardens of Babylon, the	Babiloniako lorategi esekiak
Ishtar Gate, the	Ixtarren atea
Jockey of Artemision, the	Artemisiongo Zaldizkoa
Karnak Temple Complex / Karnak	Karnakeko tenpluak
Kroisos Kouros, the	Kroisosen kurosa edo Anavysosko kurosa
Lady of Auxerre, the	Auxerre-ko Dama
Lady of Elche, the / Lady of Elx, the	Elx-eko Dama
Lady of Ibiza, the	Eivissako Dama
Laocoön and His Sons / the Laocoön Group	Laokoon eta semeak edo Laokoon taldea
Library of Alexandria, the	Alexandriako biblioteka

⁵⁵ Thomas Bruce, Elgingo kondea, britainiar diplomazialari bat izan zen. Berak eraman zituen Partenoiko marmolak Britainia Handira XIX. mendearen hasieran.

⁵⁶ Amaierako -a ez da berezkoa: *Erekteioneko, Erekteionean...*

Ingelesa	Euskara
Lighthouse of Alexandria, the	Alexandriako itsasargia
Lion Gate, the	Lehoien atea ⁵⁷
Ludovisi Throne, the	Ludovisi tronua
Luxor Obelisk, the	Luxorko obeliskoa
Lycurgus Cup, the	Likurgoren kopa
Maison Carrée, the	Maison Carrée edo Etxe Karratua
Mask of Agamemnon, the	Agamemnonen maskara
Mask of Warka, the / Lady of Uruk, the	Uruk-eko Dama edo Warkako maskara
Mastabat al-Fir'aun, the / Mastaba of Shepseskaf, the	Xepseskafen mastaba edo Xepseskaf faraoiaren mastaba
Mausoleum at Halicarnassus, the / Tomb of Mausolus, the	Halikarnasoko mausoleoa
Mausoleum of Galla Placidia	Gala Plazidiaren mausoleoa
metopes of the Parthenon, the	Partenoiko metopak
Mortuary Temple of Hatshepsut, the	Hatxepsuten hilobi-tenplua
Moschophoros, the	Moskoforoa
Narmer Palette, the / Palette of Narmer, the	Narmerren paleta
Nebra sky disk, the	Nebrako ortzi-diskoa
Nefertiti Bust, The	Nefertitiren bustoa
Odeon of Athens, the / Odeon of Pericles in Athens, the	Atenasko odeoia edo Periklesen odeoia
Odeon of Herodes Atticus, the	Herodes Atikoren odeoia
Orator, the	Hizlaria
Osirion, the / Osireon, the	Osireiona ⁵⁸
Palace of Knossos, the	Knosoko jauregia
Palace of Phaistos, the	Festoko jauregia

⁵⁷ Mizenasen dago.

⁵⁸ Amaierako -a ez da berezkoa: *Osireioneko, Osireionean...*

Ingelesa	Euskara
Pantheon, the	Panteoia edo Erromako panteoia
Parthenon frieze, the	Partenoiko frisoa
Parthenon, the	Partenoia ⁵⁹
Peplos Kore, the	Kore Peploduna
Pergamon Altar, the	Pergamoko aldarea
Piscina Mirabilis	Piscina Mirabilis
Pons Fabricius, the	Fabrizio zubia
Pont du Gard, the	Gardeko akueduktua edo Pont du Gard akueduktua
Pont Julien / Julian Bridge	Juliako zubia
Porta Nigra, the	Porta Nigra
Portland Vase, the	Portland pegarra
Portonaccio sarcophagus	Portonaccioko sarkofagoa
Portrait of the Four Tetrarchs, the	Tetrarken eskultura edo Lau Tetrarkak
Propylaea of the Athenian Acropolis, the	Propileoak edo Atenasko akropoliko propileoak
Puente Romano / Roman Bridge of Mérida	Méridako ⁶⁰ erromatar zubia
Ramesseum, the	Ramesseuma ⁶¹
Resting Satyr, the / Leaning Satyr, the	Satiro Geldia
Riace bronzes, the / Riace Warriors	Riaceko brontzeak edo Riaceko gerrariak
Roman Forum, the	Erromako foroa
Rosetta Stone, the	Rosetta harria
Sarcophagus of Junius Bassus, the	Junio Basoren sarkofagoa
Seated Scribe, the	Eskriba Eseria
seated statue of Khafre, the	Kefrenen estatua eseria

⁵⁹ Amaierako *-a* ez da berezkoa: *Partenoiko, Partenoian...*

⁶⁰ **Meridako** ere idatz daiteke, azenturik gabe.

⁶¹ Amaierako *-a* ez da berezkoa: *Ramesseumeko, Rammeseumean...*

Ingelesa	Euskara
Standard of Ur, the	Urko estandartea
Statue of Zeus at Olympia, the	Zeusen Olinpiako estatua
Stele of the Vultures, the	Saien estela
Step Pyramid of Djoser, the / Pyramid of Djoser, the	Zoserren (edo Djoserren) piramide mailakatua
Stoa of Eumenes, the	Eumenesen estoa
Stoa of Zeus, the	Zeusen estoa
Stone of the Pregnant Woman, the / Stone of the South, the	Emakume Haurdunaren harria edo Hegoaldeko harria
Temple of Artemis, the / Artemision, the	Artemisaren tenplua edo Artemisiona ⁶² edo Artemisaren Efesoko tenplua
Temple of Athena Nike, the	Atena Nikeren tenplua
Temple of Bacchus, the	Bakoren tenplua
Temple of Hephaestus, the / Hephaisteion, the / Theseion, the	Hefestiona ⁶³
Temple of Portunus, the / Temple of Fortuna Virilis	Portunoren tenplua
Tomb of the Scipios	Eszpiondarren hilobia
Tower of Babel, the	Babelgo dorrea
Tower of Hercules, the	Herkulesen dorrea
Trajan's Column, the	Trajanoren zutabea
Trajan's Forum	Trajanoren foroa
Treasury of Atreus, the / Tomb of Agamemnon	Atreoren Altxorra edo Agamemnonen hilobia
Tutankhamun's mask, the / funerary mask of Tutankhamun, the	Tutankamonen (edo Tutankhamonen) hilobi-maskara
unfinished obelisk the	Obelisko Bukatugabea
Venus de' Medici, the / Medici Venus, the	Venus Medicikoa
Venus of Brassempouy, the	Dama Txanoduna edo Venus Brassempouykoa

⁶² Amaierako -a ez da berezkoa: *Artemisioneko, Artemisionean...*

⁶³ Amaierako -a ez da berezkoa: *Hefestioneke, Hefestionean...*

Ingelesa	Euskara
Venus of Willendorf, the	Venus Willendorf-ekoa
Verona Arena, the	Veronako Arena edo Veronako anfiteatroa
Victory Stele of Naram-Sin, the	Naram-Sin erregearen estela edo Garaipenaren estela
Warren Cup, the	Warren kopa
Winged Victory of Samothrace, the / Nike of Samothrace, the	Samotraziako Garaipena edo Nike Samotraziakoa
Ziggurat of Ur, the	Urko zigurata